

PARAU FA'ARARA'A NĀ TE MAU VE'A #25

'Ua fa'arahihia te mau hi'opo'ara'a mai tei fa'a'arahia atu na. 112 hi'opo'ara'a tei ravehia i nanahi ra. Aore roa e ta'ata i 'itehia e 'ua ro'ohia oia i teie ma'i COVID-19.

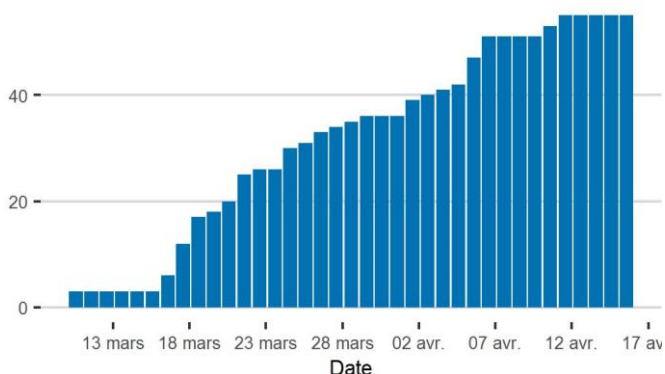
Mai te 'omuara'a 'o teie ma'i 'i te fenua nei e tae roa mai 'i teie mahana, teie te mau nūmera : 1 163 ta'ata tei hi'opo'ahia, E 55 noa ā ta'ata tei ro'ohia 'i te ma'i COVID-19, mai te monire 13 no Eperera mai ā. Hō'ē noa ā ta'ata tei tapehia 'i te fare ma'i. 'E te parau 'oa'oa ra, 'aore ā ta'ata i fa'arue mai.

Te mau numera 'i teie mahana

Taatoara'a o te mau ta'ata tei ma'i hia i te COVID-19	55
Rahira'a ta'ata tei ma'i hia i te COVID-19 e o tei tapehia hia i te fare ma'i	
- no teie taimē	1
- mai te ha'amatarā'a no teie ma'i	4
Rahira'a ta'ata tei rapa'āu hia i roto i te piha rapa'āura'a ma'i fifi	1
Rahira'a ta'ata tei fa'aru'e mai no te ma'i COVID-19	0

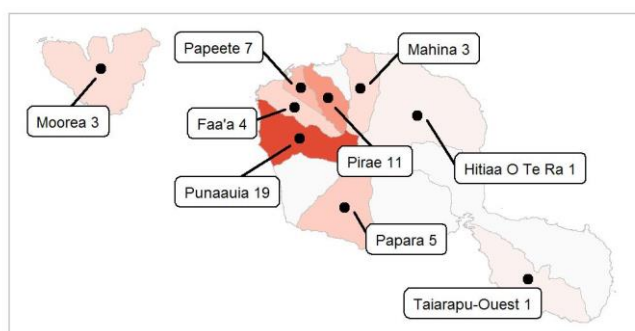
Rahira'a ta'ata tei ma'i hia i te COVID-19 'i Pōrīnetia farāni nei mai te omuara'a ma'i

Fig. 1. Rahira'a ta'ata tei ma'i hia i te COVID-19 'i Pōrīnetia farāni nei mai te omuara'a ma'i

No roto mai : Piha hi'opo'ara'a i te mau ma'i, Faaterera'a nui no te ea

Fig. 2. Te mau ma'i i Tahiti e i Moorea, i te ahuru ma hitu nō eperera 2020

No roto mai : Piha hi'opo'ara'a i te mau ma'i, Faaterera'a nui no te ea

Te ha'amamara'a te mau fa'ahepora'a e fa'aea i te fare : Tuamotu-Maareva, Fenua Enata, Raro mata'i, e Tuhaa Pae.

I muri ae i te hiora'a e, e aita te tiroiro COVID-19 e ite hia ra i roto i te mau taa motu atea atu i te fenua Nia Matai, ua fa'aara te Hau nui e te Hau fenua i te tahi mau fa'anahora'a no te ha'amama mai te fa'ahepora'a e fa'aea i te fare.

E ara maitai ra ia tatou, aita te fa'anahora'a no te fa'ahepora'a e fa'aea i te fare i fa'aorehia.

Ua ha'amama noa hia ra. Fa'aotira'a teie tei ravehia i muri ae i te fafara'ahia te mana'o o te mau tavana oire. E nehenehe atura ia e tere na roto i to ratou noa fenua, e matara atoa te mau fare ha'api'ira'a, te terera'a faufaa.

Teie ra, eita e fa'ariihia ia tere i roto i te tahi atu mau motu.

No te pae fenua Nia Matai ma, e tamau noa a te fa'aheporā'a e fa'aea i te fare e te opanira'a e tere i te pō.

Te fa'anaho nei ra te fa'aterera'a no te fenua i te ha'amama atoa teie fa'aheporā'a e fa'aea i te fare no ta tatou imira'a faufaa ma te fa'aohipa tamau ra i te mau ravea pāroru. Tia'i ā ia tatou i te mau fa'aotira'a hopea.

Te parau no tō tatou feia ma'i i tonohia atu na i Paris e to ratou mau ta'ata ape'e

'Ua fa'arihia te parau no tō ratou ho'ira'a mai i te fenua nei. I ō nei ia ratou e tamau ai i te ra'apaura'a ia ratou ma te arataihia e tō ratou mau taote. E feia teie tei mahuti mai na roto i te mau fare ma'i i Paris e o tei tu'uhia atu i roto i te tahi mau fare fa'aeara'a a tiai noa atu ai i te ho'ira'a mai i te fenua nei.

Teia ra, te vai nei te tahi titauro'a ia ratou :

- la fa'arii ratou i te hi'opo'ara'a no te ma'imira'a i te tiroiro Covid-19 i roto ia ratou hou a ho'i mai ai; te mea e hina'aro hia ra, eiaha roa e tiroiro Covid-19 i roto ia ratou
- ia fa'arii ratou i te fa'aheporā'a e noho i roto i te fare i fa'anahohia e te Hau fenua i te maorora'a e 21 mahana (3 hepetoma).
- I muri ae, e rave hia a te mau hio'poara'a e hina'arohia ra.

Na te Hau fenua e amo i te mau ha'amauro'a atoa : te piha taotora, te ma'a, etv...

Te parau no te feia tei roto i te ma'i tau roa (Longue maladie)

Te ha'apapu maira te mau taote e mea rahi roa 'outou tei ore e 'ite fa'ahouhia nei i roto i te piha hi'opo'ara'a a tō 'outou taote. 'Outou ihoa ra e ma'i « tension », ma'i mafatu, mariri ai ta'ata, « goutte », omaha tihota, e ua rau atu to 'outou mau ma'i tau roa (longue maladie).

Parau mau, ua fa'atiahia te mau taote e rave te mau aparaura'a na roto i te niuniu no te fafa atu i tō outou huru i roto i te ma'i e na reira atoa te fa'aroara'a ta 'outou parau ra'au e 2 avae.

No reira, eiaha e fa'aea noa i te fare mai te peu e te fifi ra 'outou. A niuniu e aore ra a haere atu e farerei i tō outou taote noa atu e, tei roto tatou i te tau fa'aheporā'a e fa'aea i te fare.

A fa'ai ta 'outou parau fa'atia no te haere i te taote ra, mai ta 'outou parau e fa'ai ra no te haere i te fare toa. Eiaha e tia'i ia uana roa tō 'outou ma'i. A ha'apa'o maitai ia 'outou.

Te numera niuniu 444 789 tāmoni ore : te tauturu a te taote manava

'Ua fifi roa tō tatou orara'a i roto i teie tau no teie fifi ma'i Covid-19 e te fa'aheporā'a e fa'aea i te fare e te opaniopianira'a ia tere i te po. Huru ē rii ihoa te ferurira'a e te manava, no te tahi pae o tatou. Te vai nei te hepohepo, te peapea, te fiu, te riarua, te iri'a, etv ...

I roto i teie piha 'ohipa i reira 'outou e niuniu atu ai, 444 789, no te ani i te mau haamaramaramara'a i nia i teie ma'i Covid-19, te fa'aarahia atu nei 'outou e, e nehenehe atoa outou e aparau atu i te hō'ē taote manava, mai te hora 8 i te po'ipo'i e tae atu i te hora 6 i te tapera'a mahana. E fa'arihia mai te mau huru ta'ata atoa, noa atu te faito o tō ratou matahiti : ruhiruhia, ta'ata pa'ari, taurea, tamarii. E āphohia mai ta 'outou mau anira'a. E horoa hia atu te tauturu e te fa'aitoitōra'a ia matara to 'outou fifi. Te ha'apapuhia atu nei 'outou e, eita to 'oe i'oa e fa'ahitihia, e te mau parau i roto i te mau aparaura'a e riro ia ei mau parau huna.

Te ARAIRA'A 'i teie ma'i. 'E mea faufa'a 'ia fāaha'amana'ohia, 'e'ita teie tiroiro 'e parare noa, nā tātou ra 'e ta'ita'i nei iana no reira tatou 'e titauhia ai, ia fa'aea 'i te fare.

MĀURUURU E FA'AITOITO